

FOAIE

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 46.

Duminesă 16. Noembrie.

1841.

Domnule Redactor!

Мълці літераці ромъні аѣ фѣкѣт фелърі de disertaціи асѣпра днченътълѣи ші а лімвеі поастре. Лаѣдъ пѣтелѣи лор ші паче цѣринеі челор че нѣ маі сѣпт! Лор ле ера вѣшор; нѣ авеа треѣвѣнцѣ а іскоді софісте ка съ детѣне не пѣпѣствиторіи ромънілор, арѣтѣнд лѣмеі къ зіоа есте алѣъ ші поаптеа неагрѣ. Адеѣвѣрѣл ера ѣзѣт ші піпѣйт; ші днпротівиторіи днѣвѣнші ші рѣшінаці днѣвѣлндѣсе дн тѣчере, се аскѣндеа ка пасеріле de рѣѣ огѣр че нѣ пот сѣфері стрѣлѣчереа соарелѣи, дн сѣ, асемеѣне шерпелѣи каре мѣрнд стрівіт de пічорѣл витеазѣлѣи сѣ днтоарпѣ ші мѣшкѣ нѣ пѣтернікѣл лѣи ѣрѣжманш, словозіа дн вортеле лор ѣн стрігѣт ковитор, рѣгѣшеат, грозав, пістѣтаред, ѣлѣстемат, ѣар — дн непорочіре — адеѣвѣрат: „лімба ѣоастрѣ е десѣтъ кѣ зічері славоней!“

Ох! пѣкатѣл е петѣгѣдѣйт, ші рана не ѣндекатѣ!

Кѣнд, ка ѣн рѣнеде шіроіѣ, піатѣрїле ѣарѣаре аѣ днѣндат проѣвїнціле ромънеці, гѣсїнд пѣнза лімвеі ѣрїтѣ, лѣа сѣѣѣка ші пар le droit du plus fort, арѣнка ѣнде ші ѣнде кѣте ѣн фїр de ѣтѣтѣтѣрѣ de а лор гроасѣ ші подѣроасѣ. Астѣел се

десѣ лімба поастрѣ. Пептрѣ а скоате а кѣм ачеле лѣтѣноіоасе фїре, треѣѣи а дестрѣта тоатѣ пѣнза; ші прїн ѣрмаре, а креа о лімба мѣлт маі фѣрѣтоасѣ, мѣлт маі повїлт ші маі днѣѣцатѣ, кѣрїа пімік нѣѣар ліпсі алѣъ деѣжт, de а фї — ромѣнеаскѣ.

Аїчі днчеп неѣѣрмателе діспѣте дн тре днѣѣцаціи Пандемонїѣлѣи пострѣ літерар, карїи сѣ сѣлеск:

Spirar nobil' sensi a' rozzi petti.

Ної дї ѣом днпѣрѣці дн треї класе, лібералї, модераці ші опозаці. Лібералїи зік (дѣпѣ Іорговїчі ші дѣпѣ Маїорї) кѣ треѣѣи а гонї тоате зічерїле славоней ші ѣнпо-тѣрко-гречейці — de ші ачесте дн ѣрѣтѣ сѣпт фоарте пѣцїне ші нѣоѣ, прїїміте нѣмаї de піцѣ капете ѣолмаѣе ші стрїкате; — іар Модераціи, кѣ треѣѣи а ле сѣѣдіа, а ле днновїла ромънндѣле, ші ної, мѣртѣрїсіт, кѣ не днѣвоїт кѣ ідеїле moderate. Ўн дн сѣѣршїт, опозаціи, а сѣтѣ ѣеке рѣцїнѣ кѣрїа пімік нѣ маї плаче, ші пѣѣцѣ ѣочїндѣсе ші стрїгѣнд кѣ глас de Stentor кѣ сѣ стрїкѣ ші пере лімба.

Дѣпѣ пѣререа поастрѣ, а днѣвої тоате ачесте капете днѣѣцате, есте маї грѣѣ de кѣт а днжїѣѣѣѣ ѣн міністерїѣ дн Франца;

ши vedem къ жалe къ, тръгънд фиеш-каре ла сине същине хайна вiетей лимбi.

Съ не фiе ертат а фаче о днтреваре.

Zавiстiа ши Клеветiреа (зiчерi славонeщi), каре с'ащ днкъиват днтре ротънi, ле поате скоате чiнева? De обидъ ши де сiлт, ле поате мънтъi? . . . Аiчi, фъръ съ врем, ле вiне дн гънд ачел вестит dikton а лъi Dante скрис пе поарта Iадълъi: Lasciate ogni Speranza! *)

Dар, vedem къ не ам депъртат де скопъл че не ам пропъс, каре есте де а аръта Dтале о дескоперiре че ам фъкът де зп стръбекъ мапъскрипт, дн каре ам четит зрiмътоареле:

„Нъвълiнд пороаделе стрейне, ащ пъ-пъдiт ка лъкъстеле престе Ромънi, ши с'ащ апъкат а сeмъна къ фелърi де клеветiрi „завiстiа ши вра пiнтре ей. Грешалеле Ромънилор 'ащ слъвiт. Атънчi връжтащi „ръпiндъле прiн сълъ ши кълкъндъле дре-птерiле, ле гъсiа вiновъщi ши дi мъчiа „къ мълдiме де казне. Ачесте обиде ащ „адъс дн сфършит ровiа, шчл . . . .“

Iатъ, Domъле Редактор, дн кътева ръндърi о дроае де зiчерi славонeщi! Ачееа днсъ че ащ трас а поастръ лъаре-амiнте (ши пептръ каре, кредем, къ не вор ръмънеа дндаторiдi ачеi че съ вор окъпа вр'о дiнiоаръ къ скриереа знеi исторiи а Археологiей Ромънилор) есте къ ам възът дiн къпрiнсъл астор пъдiне къвiнте, къ пъпъ а пъ венi варбарiи, Романii адъши де Траiан дн провинциiле ачесте: 1., пъ щiеа вiновъщiа, 2., пъ ера сълпiчi, 3., пъ сфериа обиделе, ши 4. пъ къпощеа ровiа шчл.

Пе зрiмъ аз венiт тоате де с'ащ мекат пiнтре поi! Към се ле лепъдъм акъм? ши оаре врънд але лепъда, пътем? Iашii.

К. N—щi.

ИОАНЪ ПОСОМОРЪТЪ.

Нъ Фоiле периодиче де астълi, пъ пъ-вличищi ачещiа, пъ брошъреле зпор вър-ващi пътерничi дн фаптъ ши дн къвълт дiн апъл ачеста ешiте, зiк, пъ времеа поа-стръ есте ачееа, днтръ каре стареа патрией ни с'ащ зъгръвiт къ нище змъре фоарте днтънекоасе, посоморъте ши трiсте. Алдii ащ фост маi пайнте къ къщiва апи карii ворвiръ ши скрисеръ, арсеръ ши тъiаръ ка нище докторi днцелепдi днсъ ши iнi-томii. Ачеiа днсъ сащ преа пъдiн фъсеръ аскълтащi, сащ токма ши не-аскълтащi осъл-дiщi. Астълi неащ маi къзът чеаца де пе окi ши лъмина днкъ о сфериm чеваш маi вiне, medicini прiимiт маi въкърошi де ши ни се дащ пiлъле ши тiнктерi амаръ. Де не щiне чiнева оглiнда сащ зп кiп ши не зiче: „Iатъ аша сълтeщi Воi,“ де ши къ греш, сфериm тотъш, каре ачеста доаръ есте зп семп де мънтъiнщъ. Съ vedem. — Ърмътоареа дескриере а стърii патрией поастре пъвликать дн 6. Август прiн N. Társalkodó пе лънгъ че есте преа кре-дiнчоасъ, апоi ши афълнд ръсвнет ши плъ-чере дн челе маi мълте жърнале ши пърдi але ачестор църi, пъ поате съ пъ айвъ iн-терес ши пептръ пъвликъл постръ. Аколош се зiче аша: . . . . „Гъчереа тот пъ пе маi фолосеце. . . . . Натъра асъпра патрией поастре маi мълт ащ фост пръдъ-

*) Ох, ба пъ? ба пъ!

тоаре къ дарѣриле сале декѣт аварѣ, дн-
сѣ пѣдин де нѣ с'аѣ алес де проверѣ, кѣм-
къ прекѣм рѣѣриле поастре не кѣрг тоате
афарѣ, iar днкоаче нѣ кѣрѣе нѣчѣ зпѣл дн
лонтрѣ, аша шѣ ванѣ не кѣрг афарѣ пен-
трѣ тоате, — iar дн лонтрѣ пентрѣ нѣмѣк.
Каре фаче сокотеалѣ, кѣтѣ мѣлѣме де
ванѣ трѣмѣтем поѣ афарѣ не тоате капалеле
дн тот анѣл, iar ла поѣ дн че нѣкѣтѣрѣ
нѣчѣ се стрѣкѣрѣ чева пѣдин, ачела маѣ де
нѣ есте сѣлѣт а венѣ ла ачел кѣцет де алт-
нѣнтрелеа фѣрѣ темейѣ, ла каре венѣсе
зп кѣлѣторѣ че стареа нѣо кѣпоѣеа нѣ-
маѣ не деасѣпра, кѣмкъ дн ванѣ поѣрѣ
днмѣлѣторѣ чел пѣдин а треѣа парте тре-
вѣе сѣ фѣе фалѣ, сѣѣ къ авем а не теме
де зп ванкѣрот наѣонал, ка шѣ зпѣ пѣдин
кредѣнчошѣ. Цѣранѣ поѣрѣ лѣкрѣторѣ де
пѣмѣнт сѣнт поверѣле чеѣ апасѣ дн тоа-
те пѣрѣле, днтр'атѣта сѣнт де тѣкѣло-
шѣдѣ, днкѣт де азѣм лѣжѣдѣсе ла соко-
теалѣ авереа пѣрѣдѣ чеѣ маѣ тарѣ, сѣн-
тем сѣлѣдѣ а креде, кѣмкъ зп Сатѣрѣк не-
крѣѣторѣ дншѣ преа вате жок днпѣнтѣа
поастрѣ.*) Де се афлѣ о старе шѣ маѣ
тѣкѣлоасѣ декѣт ачѣаста, ачѣеа есте а по-
вѣдеѣ (неменѣмеѣ) нѣчѣ, дн прѣчѣнѣ къ
попорѣл де рѣжѣд не тоатѣ днпѣмплареа
аре зп кѣпѣтал сѣгѣр, адекѣ челе до аѣ

*) Адеѣрѣл де неар спарѣе капѣл, днкъ нѣ не
пасѣ. Иоваѣ дн цара поастрѣ фак 104 зѣле
не ан дн сѣзѣва прѣпрѣтарѣлор шѣ зѣчѣелѣ
днкъ даѣ. Дн Молдаво-Ромѣнѣа кѣлкѣшѣ
афарѣ де алте даѣдѣ фак нѣмаѣ 12 зѣле шѣ
кѣтева дрѣмѣрѣ не ан. Тотѣш, че поате фѣ
прѣчѣна, кѣмкъ о парте маре дн Иоваѣ ар-
деалѣлѣ нѣ шар скѣмѣва стареа кѣ кѣлкѣшѣ
Прѣнѣпѣателор вѣчѣне? Чѣне нѣшѣ креде вѣе,
шѣ мѣарѣ, шѣ вазѣ.

Red.

тѣ нѣ, iar ачѣѣа (новѣлѣ) дн прежѣдеѣе,
лор днпѣскѣте нѣ кѣ еѣ крескѣте, мѣнка
чеа аспрѣ о дн де чеа маѣ маре нечѣнѣсте
дн новѣлѣтатеа лор; лѣпселе попорѣлѣ
сѣнт маѣ пѣдѣне шѣ маѣ лесне де днпѣлѣ-
нѣт, iar ачѣѣа (неменѣшѣ) авѣжѣд тот нѣ-
маѣ ачѣелеаш преа сѣпѣдѣрѣ ѣсвоарѣ де ве-
нѣтѣрѣ, кѣпоск маѣ мѣлѣте треѣвѣнѣде, лѣксѣл
не зѣ че терѣе тот маѣ мѣлѣт се лѣѣеѣе
днпре дѣжѣшѣ сѣгѣжѣдѣле шѣ челе маѣ де
пре зрѣтѣ пѣтерѣ; ла попорѣл де рѣжѣд
прѣчѣшѣ мѣлѣдѣ сѣнт о вѣнекѣѣжѣнтаре, пен-
трѣкѣ ачѣѣа креск ка шѣ ѣерѣле кѣм-
пѣлор шѣ трѣѣеск ка вѣѣтѣдѣме дн пѣстѣе-
тате, сѣѣ адекѣ ка шѣ пѣрѣнѣдѣ лор, шѣ
дела шепте анѣ дн сѣс адѣк ла кас'а пѣ-
рѣнтѣаскѣ фолос; д'нпрѣтѣвѣ ла ачѣѣа
(ла новѣлѣ,) прѣчѣшѣ, iar маѣ вѣжѣтос прѣчѣшѣ
мѣлѣдѣ сѣнт о сѣрѣчѣе сѣгѣрѣ, iar къ кресѣереа
шѣ днпѣреа лор се поартѣ поварѣ дн парте,
шѣ маѣ дн зрѣтѣ ачѣла днкъ есте порѣчѣт,
каре поате рекѣѣшѣга чел пѣдин камѣта
кѣпѣталѣлѣ келѣтѣт. Новѣдеа поастрѣ чеа
'налѣтѣ днпре кѣтѣшѣеле лѣксѣлѣ есте кѣ-
фѣндатѣ дн даторѣшѣ, мѣлѣдѣ шѣ пѣлѣ акѣм
'шаѣ дат песте кап, маѣ мѣлѣдѣ стаѣ ла мар-
ѣнеа кѣдерѣшѣ*). Новѣдеа поастрѣ де мѣж-
лок знеѣе релеле че апасѣ не новѣдеа
чеа мѣкѣ шѣ не чеа фрѣнтѣнѣшѣ; венѣтѣѣ
есте тот аша пѣдин ка шѣ ал ачѣелора, iar
дн лѣксѣ мѣлѣмѣѣеѣе не ачѣѣа, iar плата
пентрѣ ачѣеасѣтѣ старе кѣнѣтѣоаре дѣ есте
дела чеѣа зрѣ, дела ачѣѣа ватѣжѣкѣрѣ,
iar чел дн зрѣтѣ рѣзѣлатат есте, кѣмкъ пѣ-
кателе пѣрѣнѣдѣлор сѣнт педѣнсѣте дн фѣл.**)

*) Оаре нѣмаѣ ла поѣ есте ачѣеаста аша? Ане-
воѣе ам креде. . . . .

Red.

**) Оаре нѣо маѣ пѣѣеск ачѣеаста шѣ алѣшѣ шѣ
маѣ не аѣреа?!

Red.

Дитре четъцені поцрїи чеї де старе маї стрълвчїтъ сѣнт асемenea ровїи лѣксълї дитрѣ атѣта, дикѣт пе ла четъциле поастре челе маї тарї каселе че кѣ врео20 ані днпайнте ера челе маї авѣте, астѣзи парте таре саѣ сѣнт кѣзѣте, саѣ кѣ се афлѣ дн старе апроане де а кѣдеа, четъцені маї де рѣнд, кѣт шї пегѣсторїи, шї мецѣрїи атѣрпѣ кѣ тотѣл дела пласеле де сѣс, дакѣ челеа слѣвек, мїжлочїт шї ачециїа карїи трѣеск дѣпѣ еї, трѣвѣе сѣ слѣвекскѣ. Ачеаста есте стареа чеїи маї тарї пѣрци — пентрѣкѣ фїреце ворба есте пѣтаї де чеа маї таре парте — а патрией поастре шї ечециїле сѣнт пѣцине. О сїмцим ачеаста кѣ тоциї. Сѣ аскѣлтѣм дїнтрѣн капет ал патрией пѣлѣ дн челалалт пе орї чїне, цїесе ачела тѣкар де каре пласѣ шї орї де че партидѣ, авїа vom афла om, дела каре сѣ авзим алтѣ декѣт о Ieremiadѣ (жѣланїе) фѣрѣ кап шї фѣрѣ капет, шї каре сѣ пѣвадѣ, кѣ ачест Status quo есте апѣсѣторїѣ. Пентрѣ че дарѣ тотѣш ачеастѣ старе ачециїтъ? Апатїа, пепѣсареа, трѣндѣвїреа, de-darea ла рѣдѣчина хреанѣлїи о продѣче пе ачеса? . . . . . Vom а пе ажѣта пе калеа лециїацїей? Не стаѣ дн кале тѣлтеле нациїалїтѣциї, релициї, привїлециїрї, датїнї, партиде, деосевїрї дн прїнципе тѣл шѣл.“

Пѣлѣ ачї іарѣш текѣл стрѣн. Алтеле кѣте маї вѣтеазѣ дн орициїал тот пѣлпсорї шї вѣїерѣрї, че сѣ ле маї дншїрѣш ачї, кѣнд еле сѣлѣ шї рѣсѣлѣ пѣ дн жѣрналѣ пѣтаї, чї дїн гѣрѣ дн гѣрѣ. Пѣтрѣн шї адѣнк атїне де стареа патриїлор поастре, кѣ ачест прїлеж днї есте 'нде-тѣлѣ а маї дитреба пѣтаї атѣта: Че вї се паре, дакѣ дїн о кѣмплїтѣ непорочїре патѣралѣ Дѣпѣреа с'ар днфла прїн плоїле А-

пѣсѣлѣ, шї тот deodatѣ гѣрїле еї ла Мареа пегрѣ с'ар астѣпа кѣ тотѣл, оаре атѣпчї фїреар кѣ тѣлѣт маї рѣѣ декѣт астѣзи шї де чїне ар фї маї рѣѣ odatѣ, кѣт шї алтѣдатѣ? Шї днкѣ чева: каре воалѣ есте маї кѣмплїтѣ, маї крѣпчелѣ, гангрена, каре отоарѣ преа кѣ днчетѣл, саѣ апопте-кїа (дамла)? — — —

Г. Барїд.

АМОРѢЛ шї ИНКВИЗИЦИА.

Ын тѣпѣр повїл портѣгез, пентрѣ кѣ се пѣскѣсе дїн тѣмѣ енглезѣ де релицие протестантѣ, а кѣзѣт дѣпѣ моартеа пѣрїнцилор сѣї дн вѣра рѣделор, каре кредеа кѣ тот че пѣ е католик кѣрат де татѣ шї де тѣмѣ, есте пѣгѣлн. Авереа че моцѣнї днлеснї пе тѣпѣр ка сѣ довѣндеаскѣ о крещере вѣпѣ, днвѣдѣнд атѣт прїн школі стрейне, кѣт шї кѣлѣторїнд дн маї тѣлте цѣрї лѣминате але Европїи. Пе ла апѣл 1766 тѣпѣрѣл се днтоарсе ла Лїсабона, фѣкѣ кѣноциїндѣ кѣ вѣн пегѣдѣтор енглез ашезат кѣ лѣкѣнцїа днтр'ачел ораш, вїзїтѣ каса лѣї adese орї, шї плѣкѣндѣї фата че о авеа пегѣдѣторѣл, о черѣ де не-вастѣ. Енглезѣл пѣ се днпротївї, дар дї adese аинте кѣ ел ка католик пѣ поате сѣ іа де невастѣ о протестантѣ де кѣт фѣкѣндѣсе протестант, каре лѣкрѣ поате сѣ факѣ стомот дн Лїсабона шї сѣ тѣреаскѣ вѣра рѣделор сале. Тѣпѣрѣл дї рѣспѣсѣкѣ шї фѣрѣ ачѣаста ел тот п'аре нїчї вѣн інтерес де рѣделе лѣї каре п'аѣ нїчї о плѣ-чере де ал vedeа. Дѣпѣ вре о кѣтева зїле, Енглезѣл фѣкѣ кѣпоскѣт Портѣгезѣлї, кѣ тревїле сале дн сілеск сѣ шї вѣпѣлѣ тот

че аре дн Лисавона ши съ се стръмъте ла Лондра. „Bine, zise тхъъръл, дакъ тхъ врей де ципере, ши еъ воіъ съ'тн вхъз тоатъ стареа ши съ мерг дн Енглітера vnde съ тхъ кхънн кхъ фійка дхъмітале, ши съ петрек о виацъ линіцітхъ ши депъртатхъ де връжтхъшіле рѣделор теле.“ Контрактхъ де кхънне се днкіеэ ши портгезхъ се ведеа ла жхъмътате дрѣмхъл кхътре ферічіреа че о дореа. Не кхънд атхът де о парте кхът ши де алта се фъчеа прегхътіріле кхъвннчоасе пентрхъ плекареа ла Лондра, о воалхъ гравнікхъ де треі зиле рхънн пе негхъцхъторхъл енглез днн виацхъ; фата лхъі дн цархъ стрейнхъ фхърхъ рхъде ши фхърхъ пріетені ар фі кхъзхът дн чеа маі адхънкхъ деспхъдхъж-дхъіре, дака тхъпхърхъл Портгез, фхъиторхъл еі вхърват, п'ар фі фост апхърхъреа лхънгхъ дхъдсе, нхъ о ар фі тхънгхъіат ши нхъ о ар фі вхънрат де дхъреріле еі. Грава лор де а vnde тот ши де а плека маі кхърхънд се дндоі прнн днтхъмплареа ачеаста неащептатхъ; дар еі нхъ ція че ахъ съ маі пхътмеаскхъ пхънхъ кхънд се вор ведеа днколо де маре вхънці прнн кхъзхъторіе ши трхънд о виацхъ ферічнтхъ днтемеіатхъ пе о драгосте фхърхъ марцінн. — Дн времеа ачеаста дн Портгалиа domnea пхътереа чеа маре а інкхъзіціеі вісерічехъці каре кхъ вн шептрхъ де фіер кхъртвія кхъцетеле оаменілор, інтра дн адхънкхъл інінілор лор, ши внповате саз невіповате, дхъпхъ кхът дн пхъчча, осхъндеа пе оаменн ла тхънчн неавзнте, саз съ арзхъ дн фок, саз кхъвхънт кхъ схънт еретічн, кхъ нхъ кред вине, саз кхъ нхъ дмплінеск о церемоніе дхъне кхът се кхъвине. Моартеа негхъцхъторхълхъ енглез ши проіектхъл ачелор доі тіперн ахъ ажхънс ла врекнле ачестхъі трівхънал неоменнт. Пхънд тхъна пе дхъншн, інкхъзі-

торн се фхъчеа стхъпхънн песте тоатхъ авереа лор, ши аста се кіема кхъ еі дмплінеск вн лхъкрхъ ал креднцін чеі адеврате! Аша дар грнжа лор чеа маі маре ера ка съ нхъле скапе ши съ дхъкхъ вогхъцнл лор ла Лондра. — Днтр'о дімінеацхъ кхънд тхъпхърхъл Портгез се афла ла іхъвіта са спре а кхъвхъі днпревнхъ асхъпра тхъсхърілор де плекаре, кхъчн маі тоате дараверіле ши ле десхътхъкхъсерхъ, ннще слхъжвашн аі трівхъналхълхъ інкхъзіціеі вхътхърхъ ла вхъшхъ, інтрархъ дн касхъ, ши фхърхъ тхълхътхъ церемоніе пхъсерхъ тхъннле лор пе Портгезхъл ши 'а тхърхърхъ ла палатхъл інкхъзіціторхълхъ челхъі маре; фата енглезхъ ла шена ачеаста цнпхъ, се агацхъ де іхъвітхъл саз, дар неоменнцін дн детерхъ врхънчн ши еа кхъзхъ лешннатхъ песте прагхъл вхъшн. Песте вре о кхътева мнхъте се дешептхъ, і се пхъреа кхъ е вісчеаа че с'а днтхъмплат, дар дхъпхъ че о днкреднціцархъ слхъціле деспре тоате атхърхънтеле, кхъ вн кхъраж маі пресхъс де сексхъл ши вхърста еі вірхъі слхъвічншеа ла каре іар ера съ о адхъкхъ дхъререа, ши се гхъндн серіос ла прнмеждн іхъвітхълхъ еі, кхъ атхът маі вхъртос кхъ се кредеа ши пе снне днкхъркатхъ дн прнчнна лхъі. Гхъндхъл еі чел днн тхъі а фост съ алерце дхъпхъ ажхътор; дар ла чнне, ши днпротнва кхъі? Гроаза трівхъналхълхъ інкхъзіцін фхъчеа съ се кхътре-тхъре каселе челор маі пхътернчн, пхътереа лхъі се днтіндеа ши пхънхъ ла кхъртеа кхърхъіаскхъ, ши тоці третхъра ла гласхъл лхъі чел пе дхъмхълнзнт. Вн ом пхъмаі сннгхър ера дн Лисавона ши дн тоатхъ Пертгалиа каре пхътеа дндрхъспн съ днфрхънтете пхътереа ачелхъі трівхънал варвар, ши ачеста ера мареле міністрхъ Потвал.

Administrația ачестхъіа, дн време де

вreo кждѣва ані, а адѣс Португалиа ла о пѣтере ші тѣрѣре днѣлоритѣ. Кѣ тоате кѣ а авѣт а се лѣпта кѣ нѣде педічі не днѣвѣсе, кѣ кѣражѣл днѣс ші статорнічіа а вѣрѣт тот ші а ажѣне порочѣт ла скопосѣл сѣѣ чел дорѣт; пагѣвѣ кѣ нѣ с'а порочѣт ачеа царѣ време маѣ днѣделѣнгатѣ сѣ се вѣкѣре де реформеле лѣї челе тѣнтѣвѣтоаре ші де днѣвѣлѣтѣдѣрѣле че ера сѣ маѣ днѣтродѣкѣ пентрѣ днѣпѣтернічіреа дѣрѣї атѣт днѣлѣвѣнтрѣ кѣт ші днѣафарѣ,

Ла ачест ом пар се гѣндѣ тѣпѣра енглезѣ сѣ се дѣкѣ. Кѣ тоате кѣ еа ера протестантѣ, дар омѣл чел маре і се пѣреа кѣ е де тоате реліціѣле ші спрѣжѣнѣтор ал тѣтѣрор непорочѣдѣмор, фѣе де че націе вор фѣ. Се гѣтѣ дар нѣмаѣ декѣт ші днѣтрѣнѣ мѣнѣт а фост ла палатѣл мѣнѣстрѣлѣї вѣнде днѣтѣлнѣ ешѣнд не дѣректорѣл канцеларѣї лѣї.

Повестѣреа днѣтѣмпѣрѣї сале не скѣрт ші дѣререа че ера зѣгрѣвѣтѣ не фаѣа еї а-фларѣ хар днѣнѣнтеа ачестѣї слѣжѣвѣш днѣналт, каре нѣ пѣтеа авеа алтѣ інѣмѣ декѣт тот ка а стѣпѣнѣлѣї сѣѣ, ші дѣ арѣтѣ вѣ гапг лѣнѣг днѣ фѣндѣл кѣрѣїа ера вѣша мѣнѣстрѣлѣї. Днѣкѣвѣражатѣ кѣ непорочѣреа са, тѣпѣра енглезѣ інтрѣ днѣлѣвѣнтрѣ фѣрѣ сѣїалѣ. Днѣтрѣ о салѣ маре днѣтѣнекоасѣ, ла о масѣ рѣтѣндѣ ашезатѣ кам ла о фереастрѣ, шедѣа вѣн ом де о статѣрѣ вѣрѣанѣ, кѣ капѣл рѣзѣмат днѣ коте, кѣ окѣї піронѣдѣї не о хѣртѣе ші адѣнѣчѣт днѣ гѣндѣрѣї. Дескѣдѣреа ші днѣкѣдѣреа вѣнѣї нѣ лѣѣ фѣкѣт сѣ се мѣнѣче; авѣа фѣнѣшѣїреа рокѣїеї де тѣтѣсѣрѣе, кѣндѣ с'а апронѣат тѣпѣра де маса лѣї, ла децентат. Днѣшѣї днѣтоарче канѣл, веде днѣнѣнтеа са о тѣпѣрѣ, ші дѣнѣ че о тѣсѣрѣ кѣ кѣтѣтѣвѣра са чеа серѣоасѣ,

о днѣтревѣ: че вреа? Тѣнерѣї енглезе дѣї спѣсесе дѣректорѣл ка сѣ фѣе скѣртѣ ла ворѣвѣ, кѣчѣї мѣнѣстрѣл пѣтрѣнде сѣнѣгр а-тѣрѣнтеле. Днѣ пѣдѣне ворѣе дар дѣї днѣфѣдѣнѣшѣ тоатѣ днѣтѣмпѣлѣреа, ші не вѣртѣ днѣ рѣгѣ ка сѣї фѣе мѣлѣ де дѣнѣса ші де ізѣвѣтѣл еї. Дѣнѣ че іспрѣвѣї, Помѣвал се скѣлѣ дѣне скаѣнѣ, фѣкѣкѣ вреа кѣтѣва волте прѣн касѣ ші не вѣртѣ стѣнд днѣнѣнтеа енглезѣї дѣї зѣсе: „Кѣнѣоск не татѣл тѣѣ; ел мѣ а фост вѣн вѣрѣжѣмѣш не днѣдѣплекат, кѣ тоате ачесте днѣ чѣнѣстеск пентрѣ кѣ ера ом де карактер, ера ом чѣнѣстѣт. Одатѣ кѣндѣ тѣ гонѣа породѣл сѣ тѣ вѣчѣгѣ кѣ пѣїтрѣї, трежѣнд не днѣнѣнтеа каселор лѣї, днѣї ешѣї днѣнѣнте ші тѣ пофѣтѣї днѣ каса лѣї зѣкѣндѣс'мѣї: „кѣ тоате кѣ днѣї сѣнѣт ші днѣї ешѣї вѣрѣжѣмѣш, дар інтрѣ ла мѣне ка сѣдѣї тѣнѣтѣвѣдѣї вѣаѣа; не вѣртѣ дака веї вреа іар вом днѣчене вѣрѣжѣмѣшѣїле.“ Ачѣаста ва сѣ зѣкѣ ом де карактер, ом чѣнѣстѣт. Компѣтѣмеск кѣ соарта та; ашѣ вреа сѣдѣї фак вѣне, дар нѣ шѣїѣ кѣтѣ воїѣ пѣтеа сѣ о скоѣ ла кале кѣ оаменѣї ачѣї негрѣї ла трѣнѣ ші сѣфлет каре кѣ вѣн глас рѣдѣкѣ не тот породѣл днѣ пѣчоаре пентрѣ кѣ конѣдѣїнѣа лѣї есте днѣ тѣнѣїле лор. Есте адеѣвѣрат кѣ дѣнѣ о лѣнѣтѣ деспѣдѣжѣдѣїтѣ че ам авѣт кѣ алтѣ чеатѣ де оаменѣї негрѣї, кѣ Іезѣвѣїдѣї, ам фост порочѣт ка сѣ ле спарг кѣїѣлѣл днѣнѣ Португалиа, сѣ пѣїѣ тѣнѣна не дѣнѣшѣї ші сѣї гонѣеск кѣ тотѣл днѣтрѣачѣастѣ царѣ; дар інкѣзѣїдѣїа есте маѣ пѣтернѣкѣ декѣт соїетатеа Іезѣвѣїдѣїлор ші трѣїѣналѣл еї есте некѣлѣнтѣт. Мѣ тем сѣ тѣ апѣк серѣїос де дѣнѣсѣл; кѣ тоате ачесте дѣтѣ, кѣ еѣ тѣ воїѣ сѣмѣ а фаче че воїѣ пѣтеа, дар нѣдѣї фѣгѣдѣвѣеск кѣ воїѣ фѣї порочѣт а сѣ-

върши чееа че дорещи.“ — Къ ачеастъ жьмътате де тѣпъгъере ла дѣрериле сале еши тѣпъра енглезъ дин палатѣл министрѣлѣи. Дар авіа ажънсе ла къаса са ши о хайтъ де слѣжбаші ай инквизиціей интраръ ла дѣнса, о дѣхъцаръ ши о тѣрѣръ ла палатѣл инквизиторѣлѣи лешинатъ ши маі тѣлт моартъ декѣт віе. Ан времеа дн каре непорочита енглезъ а алергат пе ла министрѣл къѣтѣнд ажѣтор ши скъпаре, Инквизиторѣл чел таре порѣнчисе съ і се адѣкъ днаинте тѣпърѣл Портѣгез. Антревѣнд дакъ креде дрепт тоате днвѣцътѣриле бисеричіи католіче, ел рѣспѣнсе, къ нічі ода-тъ п'а авѣт чеа маі мікъ вълѣіалъ деспре адевѣрѣл лор ши къ с'а сіліт тотд'авна а днплині ши формеле че ле чере еа. Дар ачеастъ тѣртѣрисіре п'а тѣлцъміт німік пе жѣдекъторѣл ачел страшнік, каре дн днпѣта къ, дака есте католік, пентрѣ че аре аліанцъ къ о еретікъ пе каре ва съ о іа де невасть, ши дн зісе: „віно дѣпъ міне; еѣ ам ши алте міжлоаче ка съ сторк дела тиве адевѣрѣл.“ Ан рѣндѣл де жос ал одѣлор палатѣлѣи ера о салъ таре днтѣ-некоастъ, дн каре, ка съ фіе лѣміпъ, тре-въіа съ се апрінзъ ши зіоа лѣтѣпъриле. Ан фѣндѣл ачещіи сълі ера ѣн фел де ал-тар, д'асѣпра кърѣіа се днлѣца о кърѣче таре ши Хрістос ера съпат пе дѣнса дн тѣрпме фіреаскъ. Днаинтеа ачестві алтар ера ѣн рѣнд де сказне дн формъ де семі-черк, ла міжлокѣл кърѣіа ера ѣн жеѣ маі дналт ши о месчоаръ днаинтеа лѣи. Ла о парте а съліи ера о тѣлцъіме де машині къ каре се стрѣжеа непорочіціи ка съ тѣртѣрисеаскъ адевѣрѣл. Аічі ера трівѣпалѣл инквизиціей; пе сказне шедѣа жѣдекъторіи ши дн жеѣ инквизиторѣл чел таре: аічі а

фост адѣс ши тѣпърѣл портѣгез. Авіа а интрат днлѣвнтрѣ ши ѣн ципѣт аскѣдіт дн фѣкъ съ се зіте ла о парте, ѣнде възъ ши пе ізвіта са тѣпъра енглезъ. Ачеастъ дн-тѣлпире пеащептатъ а дат прічіпъ ла о шепъ сѣжшіітоаре де інімъ. Дар пентрѣ инквизиторі пѣ ера німік каре съ і плече спре мілъ; ініміле лор ера днвѣртошате къ фелѣрміи де асфел де шене ши пѣ къ-поѣеа сімтіментѣл компѣтміреі. Тѣпъ-ра енглезъ къзѣсе лешинатъ ши фѣрѣ сім-ѣіре ла пѣтѣлт. Портѣгезѣл днторѣндѣсе кътре тареде инквизитор зісе къ ѣн топ дѣіос: „О, лѣсаѣі машиніле де стрѣжіт челе маі грозаве пентрѣ міне, ши пентрѣ Дѣм-незеѣ каре прівеще ла поі ши пе ва жѣдека пе тоѣі, фіевъ мілъ де ачеастъ фіінцъ пе-віноватъ. Дака аведі інімъ оменеаскъ дн піепт, пѣ пѣтеѣі съ ведѣіі пе ачеастъ фѣ-птѣрѣ фрѣмоастъ сѣферінд. О, фіевъ мілъ ши пѣі фаче'ді еі німік.“ — „Нѣ; днаинтеа дрептѣѣі пѣ е мілостівіре; поі треѣзе съ пе фачем даторіа. Съ се днчеапъ тѣпчіле пентрѣ дама ачееа,“ зісе ел. Прегѣтіриле машинілор деѣептаръ пе тѣпъра енглезъ дн лешінѣл съѣ. Еа фѣ дѣсѣ лѣпгъ ло-къл ачел грозав, ши тѣініле еі фѣрѣ въ-гате днтр'о машинъ ка съ се стрѣжаскъ. Слѣжіторіи п'ашепта декѣт порѣнка инквизи-торѣлѣи ка съ днчеапъ слѣжѣа лор чеа де гѣде. Ан мінѣтѣл днсѣ дн каре ел вреа съ рідіче тѣпна ши съ порѣнчеаскъ, дн днтѣперекѣл дн каре ера днвѣлѣітъ сала ачеа фаталъ, рѣсѣпъ ѣн глас асемеѣа къ тѣнетѣл: „стаді!“ ши днчет еши дн беспа ачееа о фігѣрѣ дналтъ а кърѣіа фа-ѣѣ ера днвѣлітъ днтр'о тапта ларгъ. Мареле инквизитор ка ловіт де трѣспет, къ ніѣе къѣтѣтѣрї сперіоасе днтреѣѣ, чіне дн-

дръснеще съ твързере лъкръриле тривъналъ
лѣи ши поръичи съ пѣе тѣна не дѣнсел.
Некъпоскътъл п'а воръит лѣкъ нимик, лѣи
ridikъ лѣсъ лѣчет тѣна; таптаоа къзъ
жос ши атъичи се арътъ фаца чеа сериоасъ
а лѣфрѣкошатълѣи Потвал де каре третѣра
тоатъ Португалиа. Не инквизиторъл лѣ а
пѣкаръ деокамдатъ фѣорѣ де гроазъ; дѣпъ
ачеаста къ ѣи топ префъкът скѣлѣндѣсе
лѣапѣтеа лѣи лѣ зѣсе: „Vizita Екселенциѣ
Воастре есте о чѣпсте че пѣ о ащептам;
ам вое де а лѣтрева каре есте прѣчина?“
— „Нѣ чеѣв нимик декѣт словозениа аче
стор доѣ прѣнши,“ рѣспѣнсе Потвал. —
„Чѣне лѣи дѣ дрепт ла черереа ачеаста?“
— „Воеа mea,“ — Предъесек черерѣле Е.
В., дар ачеастъ вое пѣ дѣо почѣ лѣпѣлини.“
— „Шѣв кът предъесек воѣнцеле теле ла
Преа сѣинѣа воастръ; дар ка съ те лѣ
кредѣнѣзъ ши маѣ вѣне, афлъ къ п'ам ве
пит аѣи съ пофтесек саз съ роф, чѣ съ чеѣв
ка съ даѣ словозение ачестор прѣнши.“ —
— „Нѣ се поате, пентрѣ къ тревзе съ лѣ
се факъ жѣдекатъ.“ — „Да, жѣдеката каре
о фаче лѣпѣл тиелълѣи, ши вѣлѣл гѣниѣ.“
— „Екселенциѣ, гѣттеле пѣ се потрѣвекъ
къ локѣл ачеста.“ — Не чѣпстеа mea, па
тѣра mea пѣ е ка съ гѣттеаскъ; пѣчи о
датъ п'ам воръит маѣ сериос де кът акѣт.
Ка сѣдѣи даъ о довадъ деспре ачеаста, а
флъ къ ам поръичѣт генералълѣи де арти
лерѣе къ, дака лѣтрѣо жѣтѣтате де чеас
пѣ тѣ воѣв лѣтѣарче, къ 50 тѣлѣрѣи съ фа
къ съ плоаъ гѣлеле асѣпра пѣшкѣрѣеѣ а
чѣнѣа. Ор дѣтѣи не ачѣдѣи прѣнши, ор фак

съ се спѣлвбере палатъл лѣи вѣит.“ — „Сѣит
сѣит съ дѣи даъ, дар съ дѣи къ протестезъ
ши воѣв рапорта ла сказъл Папѣи.“ — „Кѣт
лѣи вреа. Тевъвѣдѣи лѣкъ а даѣ апелациѣ
ла Папа, ши еѣ ка съ деслѣшесек лѣкръл
маѣ вѣне ам вѣплетъ коръвѣи къ дѣншиѣ ши
ѣам трѣмѣ сѣнгѣр ла Папа. Ачеастъ пѣлѣ
фѣедѣ оглѣндъ.“ Авѣа испрѣви министрѣл а
честе воръе ши лѣхѣнд не прѣнши де тѣлѣт,
лѣи скоасе афаръ. Дѣкѣндѣи пѣпъ ла о
вѣлѣтъ таре ле зѣсе: „Треъзе съ не деспѣр
дѣт. Миам вѣгат вѣада лѣи прѣмеждѣе ка
съ въ скап: ѣатъ къ сѣнѣтедѣи словозѣи, дар
еѣ ам лѣкъ де а тѣт теме. О коравѣе еп
глезеаскъ есте лѣи порт каре пѣеакъ ла
Лондра. ѣатъ къ даъ ѣи офѣдер каре ва
лѣгрѣжи пентрѣ транспортъл лѣкрърѣлор
воастре. Лѣи 24. чеасѣрѣи съ пѣекадѣи, къчѣ
маѣ тѣлѣт пѣ е сѣгърандъ. Ажѣпѣндъ къ
паче ла Лондра скрѣдѣниѣ. Рѣтѣпѣдѣи сѣ
пѣтѣниѣ, прѣетѣниѣ меѣ.“ — Къ тѣлѣдѣтѣре
стрѣпѣгѣндѣи де тѣлѣт министрѣл, се деспѣр
дѣи де дѣншиѣ. Тѣнерѣи ажѣпсеръ къ паче ла
Лондра. Стрѣпѣподѣи лор ши акѣт пѣ
стреазъ сѣвенѣрѣл таре лѣи Потвал.

Р—а.

SENTENȚII.

Сѣпѣрареа че роаде ла фѣрѣл вѣедѣи, пѣ
рѣреа чеаркъ а се аскѣнде.

Нѣ поате фѣи нимѣни тот деодатъ прѣ
тѣи ши лѣнгѣшиторѣс.